

انسان در اندیشه یاسپرس

درآمدی بر انسان‌شناسی اگزیستانسیالیستی

نویسنده

دکتر علیرضا عباسی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت

پیش‌گفتاری از دکتر عبدالحسین نقیب‌زاده

ویراستاری: گروه علمی رشد

انتشارات مهرکاویان

تهران - ۱۳۹۶

عباسی، علیرضا، ۱۳۴۶ -

انسان در اندیشه یاسپرس: درآمدی بر انسان‌شناسی / ریستان یالستی / نویسنده علیرضا عباسی؛ پیشگفتاری از عبدالحسین نقیب‌زاده؛ ویراستاری گروه علمی رشد

مشخصات نشر: تهران: مهرکاوین، ۱۳۹۶. مشخصات ظاهری: ۱۱۰ ص

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۶۵-۱۷-۱ وضعیت فهرست‌نویسی: نیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۵۳-۱۵۶. عنوان دیگر: درآمدی بر انسان‌شناسی / اگزستانسیالیستی.

موضوع: یاسپرس، کارل، ۱۸۸۳-۱۹۶۹ م. - دیدگاه درباره انسان‌شناسی (- - Jaspers, Kari

(View on anthoropology

موضوع: انسان (فلسفه) (Personalism)

شناسه افزوده: نقیب‌زاده جلالی، میرعبدالحسین، ۱۳۱۶ - ، مقدمه‌نویس

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ع ۲ ۲۴ / ی B۳۲۷۹

شناسه افزوده: انتشارات رشد

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۵۲۲۴۰

رده‌بندی دیویی: ۱۹۳

بیایید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

دوست عزیز، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله نویسنده، مترجم و ناشر آن است. تکثیر و فروش آن به هر شکلی بدون اجازه از پدیدآورنده کاری غیراخلاقی، غیرقانونی و غیرشرعی و کسب درآمد از دسترنج دیگران است، نتیجه این عمل نادرست، موجب رواج بی‌اعتمادی در جامعه و بروز پیامدهای ناگوار در زندگی و محیطی ناسالم برای خود و فرزندانمان می‌گردد.

انسان در اندیشه یاسپرس

ترجمه و تدوین: دکتر علی‌رضا عباسی

نویسنده

دکتر علی‌رضا عباسی

(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت)

ویراستاری: گروه علمی رشت

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۶، شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: آرمانسا

انتشارات مهرکاوایان

فروشگاه: میدان انقلاب، روبروی سینما بهمن، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، شماره ۷۲

تلفن: ۶۶۴۹۷۱۸۱-۶۶۴۹۸۳۸۶-۶۶۴۱۰۲۶۲

تهران-۱۳۹۶

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	پیش گفتار
۹	یادداشت نویسنده
۱۱	مقدمه
۱۷	بخش نخست: زمینه‌ها
۱۹	فصل اول: مسئله و مشکل انسان
۲۷	فصل دوم: فراگیرنده و پیشینه این مفهوم
۲۸	پیشینه مفهوم فراگیرنده
۳۵	فصل سوم: دوگانگی فاعل شناسا و موضوع اندیشه
۳۹	فصل چهارم: تکوین مفهوم فراگیرنده
۴۵	فصل پنجم: گزاره‌های مربوط به فراگیرنده
۴۹	فصل ششم: حالت‌های فراگیرنده
۵۳	بخش دوم: انسان‌شناسی
۵۵	فصل هفتم: انسان‌شناسی یاسپرس
۶۱	فصل هشتم: نخستین حالت: انسان به مثابه وجود تجربی
۶۴	طرح یک پرسش

۶۷	فصل نهم: دومین حالت: انسان به مثابه آگاهی کلی
۷۳	فصل دهم: سومین حالت: انسان به مثابه روح (ذهن)
۷۹	فصل یازدهم: چهارمین حالت: انسان به مثابه هستی (اگزیستانس)
۸۲	هستی، چون یک بنیاد
۸۴	هستی چون یک امکان
۸۶	هستی متعلق شناخت نیست
۹۱	هستی تاریخی است
۹۵	فصل دوازدهم: ارتباط «من» با «نه من» (جهان)
۹۹	فصل سیزدهم: رهیافت‌های انسان به جهان
۱۰۰	عل
۱۰۵	فلسفه
۱۱۳	فصل چهاردهم: «من» در وضعیت‌های مرزی
۱۱۷	تاریخی بودن من
۱۱۹	ستیزه
۱۲۰	گناه
۱۲۲	رنج و مرگ
۱۲۵	فصل پانزدهم: ارتباط «من» با «نه من» (انسان‌دانش)
۱۳۷	فصل شانزدهم: خرد، دیالکتیک توسعه یافته
۱۴۳	بخش سوم: «من» در رویارویی با مسائل مهم زندگانی
۱۴۵	فصل هفدهم: رویارویی با دین (مطالعه موردی)
۱۵۱	فصل هجدهم: رویارویی با تکنولوژی
۱۵۵	چاره چیست و چه باید کرد؟
۱۵۷	سخن پایانی
۱۵۹	زندگی‌نامه یاسپرس
۱۵۹	انطباق یک دیدگاه فلسفی با یک زندگانی
۱۶۵	نتیجه‌گیری
۱۶۹	فهرست منابع
۱۷۳	چکیده به زبان انگلیسی

پیش گفتار

یاسپرس نماینده بزرگ فلسفه هستی (اگزیستانس) یعنی فلسفه‌ای است که بیش از هر چیز به انسان می‌پردازد و هر آنچه هست را از دیدگاه او و در پیوند با او می‌نگرد. رویکرد یاسپرس از قلمروی زیستی - که چون پزشک به آن پرداخت - آغاز می‌گردد و پس از گذر از جنبه‌های روانی و روان‌تنی - که چون روان‌پزشک به بررسی آن‌ها برخاست - به قلمروی هستی - که چون فیلسوف به آن رو کرد - می‌رسد. اما با همه تأکید وی بر انسان، آن‌گاه که از شکستن برترین جنبه او، یعنی هستی اصیل، سخن می‌گوید، آن را در ارتباط با ترانساندانس یا فرارونده که برای او تعبیری است از خاستگاه حقیقی هر آنچه هست، یعنی خدا، می‌نگرد.

آنچه کار یاسپرس را از بسیاری از دیگر نمایندگان فلسفه هستی متمایز می‌کند، رویکرد باهم‌نگرانه اوست و پرهیزش از هر گونه زیاده‌روی با آنکه بن و بنیاد اندیشه و نگرش او معنوی است، از خدا نه چون موضوعی معین و اثبات‌پذیر، بلکه چون ناشناخته‌ای یاد می‌کند که تنها در رمزهای خود و تنها با انسان هستی‌دار - چنان است که گویی - به سخن در می‌آید. از این دیدگاه است که برای انسان هستی‌دار نه تنها

جهان و هرچه در آن است، بلکه همه جلوه‌های والای فرهنگ - دین‌ها و آیین‌ها، فلسفه‌ها، کارهای بزرگ شاعران، و آفریده‌های هنری - می‌توانند چون رمزهایی از فرارونده، نگریسته و بدین سان، خوانده شوند.

او با آنکه چون دیگر فیلسوفان هستی بر زندگانی و شور برخاسته از هستی اصیل تکیه و تأکید می‌کند، به هیچ رو نقش خرد را ناچیز نمی‌انگارد و نادیده نمی‌گیرد، بلکه از خرد و هستی چون دو قطب بودن آدمی یاد می‌کند. با آنکه چون دیگر فیلسوفان هستی، نگاهش به سوی فرد است و فرد بودن، به هیچ رو بستر اجتماعی تحول فرد را از نظر دور نمی‌دارد و فرو نمی‌گذارد و درست همین چگونگی است که اندیشه او را به سری صنعت اجتماعی و سیاسی می‌کشاند. پرداختن او به این جنبه چندان و چنان است که همانا آرت بر نوشته خود به نام «کارل یاسپرس: شهروند جهان» او را آگاه‌ترین فیلسوف روزگار خویش از واقعیت‌های روحی و سیاسی زمانه می‌خواند. بازتاب این چگونگی در زندگان شخصی او گویا و گواه این نکته بس بنیادی است که وی نه تنها نماینده بزرگ جامعه انسانی، بلکه خود نمونه یک انسان هستی‌دار یعنی اصل است و اصیل.

با آنکه بخش بزرگی از زندگانی یاسپرس در جامعه‌ای گذشت که زیر سلطه یک نظام توتالیتر بود، او برخلاف کسانی که در همراهی چنان نظامی هیچ کوششی را فرو نگذاشتند - بلکه آنچه فرو گذاشتند، همانا ارج سان بوده - ارزش فلسفه -، برکناری از دانشگاه و خانه نشینی را بر استادی دانشگاهی که پا نام شده بود برای تبلیغ ایدئولوژی حاکم، برتر شمرد و بدین سان به راه فیلسوف که همان است و جوی حقیقت بوده و روشنگری فلسفی - که آن را سلاح فیلسوف و تنها سلاح او در نبرد با بیداد و تاریکی می‌دانست - وفادار ماند.

کوشش دکتر عباسی در روشنگری اندیشه چنین فیلسوفی به زبان روشن و دقیق، درخور تحسین است و مایه امیدواری و سزاوار سپاسگزاری. آرزومند توفیق ایشان و همه روشنگران و روشن‌اندیشان.

میر عبدالحسین نقیب‌زاده